

Biskop Tor Singsaas
Preken ved Vigslingsgudstjeneste i Nidaros domkirke 14.12.2008

Dette er en ufattelig stor dag for meg og mine. Først en dypfølt takk til Gud, og til dere som har kalt meg til tjenesten som biskop i Nidaros, - fra de mange menigheter i dette vidstrakte og mangslungne bispedømmet, - til Kongen i statsråd.

Min tjeneste håper jeg vil stå i enhetens og fellesskapets tegn, i samhandling og samarbeid med de mange medarbeidere i kirke og samfunn, og med ønske om et særlig ømt blikk rettet mot de minste av oss.

Å gjøre tjeneste som biskop i Nidaros bispedømme fyller meg med ydmykhet, i forhold til alt som skal forvaltes her, av tradisjoner og utfordring til fornyelse, forankret i Olavsarven som er blitt en fellesnevner for de verdier vi ønsker skal prege oss mennesker her nord. Og den innerste rytme i Olavsarven er hentet fra Kristus Jesus selv; ”Det er ved å gi ditt liv, at du får livet tilbake.”, for i Olavslegendene ser vi at Hellig Olav er en Kristus-imitator, han ”herme etter” Kristus som vi sier på trøndersk.

Og Nidarosdomen er det synlige tegnet på denne arven. Kristkirken. Katedralen har en enorm symbolkraft for oss her i landet, for oss i Den norske kirke, og for vår store økumeniske kirkefamilie. Budskapet er hugget inn i steinene her, fortalt i de fargerike glass. ”Om dere slutter å tale, så skal steinene begynne å rope,” sa Jesus. Et budskap som må inn på jorden. Dette er en nådens kirke hvor vi formelig hører Guds hjerteslag på jord, som tåler alt av mennesket, og som bærer deg -, også som prest og biskop. Jeg har opplevd det som prest her gjennom mange år. En av de første månedene som res.kap., stod jeg vettskremt foran høyalteret og lurte på om hvordan dette skulle gå, - innbilte meg at alles kritiske blikk var vendt mot meg. Da plutselig så jeg et lite hode som stakk fram ved den ene søyla og tittet fram på meg. Lille Elias på 5 år fra Domkirken barnehage var her, og han vinket litt hemmelighetsfullt til meg. Og det var som han sa: ”Ikke vær redd, Tor. Jeg er her.” Barn har en egen evne til å åpne nye dører inn til livet. Dette var som et humoristisk vink fra Gud midt i gravalvoret. Den som ikke blir som barn igjen, har ikke forstått hvem Gud er, sier Jesus. Og det er; ”Å våge og gi seg hen og bli båret av en annen.” Dette vinket fra Elias har jeg med meg også inn i bispetjenesten. ”Villig til å bære, men og selv bli båret av andre.” Vi er gitt til hverandre for å kunne leve.

For det hviler en hellighet over oss, over alt det skapte.

Det er spor etter Gud her på alle kanter, men det er bare tro som kan tolke det slik. Når vi står foran et menneske kan vi fornemme dette aller sterkest. Da utfordres vi samtidig av En som usynlig står bak. Det er noe som følger med det mennesket vi møter, som nesten overmannen oss, - dette at vi må møte hverandre med tillit, oppriktighet, barmhjertighet, kjærlighet, respekt. Er ikke dette på plass, så er alt liv mellom oss umulig! Det kjennes inni oss når vi ikke stopper opp for et menneske som er utslått, et barn som roper om hjelp, når vi utfordres til å reise oss i protest og forsvare den som blir krenket og oversett? For mennesket bærer en storhet ved seg. Hvem er det som har sendt dette med hver og en av oss? For det er det store mysterium i tilværelsen!

Jeg tror Gud har lagt inn dette som livsbetingelser i mellom oss da han skapte oss. Vi er gitt til hverandre for å bære hverandres liv i verden. Det er En som utfordrer oss i livet, men som taust står bak.

Hvem er du? La oss få se ditt ansikt?

Dette hellige evangelium står skrevet hos evangelisten Matteus i kap. 11, (2 – 10)

I fengselet fikk Johannes høre om alt Kristus gjorde. Han sendte bud med disiplene sine og spurte: ”Er du den som skal komme, eller skal vi vente en annen?”. Jesus svarte dem: ” Gå og fortell Johannes hva dere hører og ser: *Blinde ser, og lamme går, spedalske renses, og døde*

hører, døde står opp, og evangeliet forkynnes for fattige. Og salig er den som ikke vender seg bort fra meg”

Da de gikk, begynte Jesus å tale til folket om Johannes; ”Hva dro dere ut i ødemarken for å se? Et siv som svaier i vinden? Nei: Hva gikk dere ut for å se? En mann kledd i fine klær? De som går i fine klær, bor i kongenes slott. Hva gikk dere da ut for å se? En profet? Ja, jeg sier dere: Mer enn en profet! Det er om ham det står skrevet: *Se jeg sender min budbærer foran deg, han skal rydde veien for deg.*

Slik lyder Kristi evangelium.

Noe nytt bryter inn.

Villmannen Johannes, i ødemarken. En veirydder for Gud. Elisabeth sin sønn. For det var noe med Johannes. Noe helt annerledes. De strømmet til ham; - de som var utstøtt, de som var ufrie, undertrykt, ikke eide egen jord, de som ikke fikk komme nær gudsstedet inne i Jerusalem, for noen mener at Gud ikke tåler alle slags mennesker. Han må beskyttes. Og så Han da, som sier til alle; ”Du er av meg. Du er min! ”

Og de kom til Johannes, - de som hele tiden bar på skriket inni seg; ”Hvor er du Gud, -- hvor er du medmenneske, du som skal være min vokter og forsvarer?”

De kom til Johannes, for de hørte klangen, sangen og håpet i hans stemme. Mon tro om det ikke var den samme klangen og sangen som i Martin Luther Kings stemme da han utbrøt ”I have a dream”, og som vekket håpet og trasset i de tusenvis av svarte som ventet på rettferdighet og frigjøring i USA?

Stemmen bar med seg en håpets og trasset tone fra Gud, som reiste seg mot undertrykkerne med voldsom kraft.

En Guds røst på jorden.

Johannes var født og oppvokst i fjellbygden. Han var som Jesus, et uventet barn som kom inn på jorden.

En av Bibelens vakreste fortellinger, synes jeg, er om Johannes sin mor Elisabeth, og Jesu mor, Maria. Etter at engelen Gabriel har vært hos Maria hvor han forteller henne at hun skal bli mor til Guds Sønn, skynder hun seg opp til den lille fjellandsbyen hvor Elisabeth og mannen hennes, Sakarja bor. Hun må dele denne nyheten med noen hun har tillit til. For dette er voldsomt for et lite menneske å hanskens med alene. Og Elisabeth, hennes slektning, er nok en god og nær venninne som hun søker når livet floker seg til. Men nå deler hun en ufattelig stor glede. Og dette er første gangen vi merker noe til Johannes. Han begynte tidlig: Da Maria hilste Elisabeth, så hoppet Johannes av fryd inni henne. Han hadde alt vært 6 måneder i mors liv.

Johannes og Jesus hører sammen.

Johannes er i fengsel. Et hull, trangt, i en uutholdelig varme. De tålte ham ikke. Han ble for farlig. Han måtte stoppes.

Johannes er i dyp krise nå; sender bud til Jesus; ”Er du den som skal komme, eller skal vi vente en annen?”

”Blinde ser, lamme går, spedalske renses og døve hører, døde står opp, og evangeliet forkynnes for fattige”

Vi hører ikke mer fra Johannes. Han har hørt det han trenger. For nå er han her, han som han ryddet vei for.

Evangelium, det glade budskap: De flokket seg nå om ham, Marias sønn, - de små, de glemte, de som ble holdt utenfor. Og han så dem. Gud kommer selv inn på jorden nå, - som en av jordens små. Han går inn og deler liv med oss i ett og alt. Guds sanne ansikt blir synlig. Et ansikt vendt mot mennesket, mot oss, og alt det skapte, - Jesus Kristus, som ser det andre ikke ser. Han som gir sitt liv for å få oss tilbake. Slik er Gud. Jorda ble ikke seg selv etter at han kom. Han har for alltid lagt igjen en hellig uro etter seg, når et menneske blir krenket og gjort lite, -når jord, skapning og natur blir utsatt for skamløs forvaltning.

De Jesus møter, gjør han til vakre mennesker, - storheten innenfra får bryte fram. Det største du kan gjøre mot et medmenneske, er at dette menneske våger å åpne opp for skjønnheten og det vakre i livet sitt, når det møter deg.

Jesus møter enkeltmennesker, som reiser seg og får stolthet og selvrespekt tilbake når de ser inn i hans ansikt. Med sine undre viser han i et glimt at vi skal få livet tilbake i fullt mål en gang, og at livets smerte skal lindres her på jord av medmennesker, og av en kirke som kjemper og som våger å reise seg i protest i forsvar for livet.

Og Jesus gjør ikke et menneske til en sak. Det er maktmenneskers store fristelse, - å gjøre menneskers liv til en sak, utstyre dem med et arkivnummer. Da lager jeg meg selv en distanse som skjermer meg mot å bli berørt. Det er også kirkens fristelse. Å gjøre menneskeliv til saker: Fattigdomssaken, innvandrersakene, homofilisaken, narkotikasakene. Alle saker skjuler et ansikt. Livet blir så nært så nært når vi møter et barns ansikt istedenfor ei saksmappe, et menneske ansikt til ansikt som er slått ut av finanskrisen, et menneske jaget av angst dag og natt, en hjemløs asylant, - vi ser i et glimt ansiktet til et menneske kjempende mot natur ødelagt av menneskers grådighet. Det ropes på Gud. Og det ropes på veiryddere for Gud. Veiryddere for Gud er vi når et menneske merker at andre kjemper for dets liv. Da åpner det opp for håpet om at det finnes noe riktig stort i tilværelsen, at en er elsket, for det er en som hvisker inn i oss: Jeg har gitt mitt liv for deg. Du er av meg. Du er min.

Det hviler en hellighet over alt det skapte.

Til ære for Faderen og Sønnen og Den hellige Ånd som var og er og blir en sann Gud fra evighet til evighet. Amen.